

TEVFİK DEMİROĞLU

"Bediüzzaman'la Beyazid Camiinde buluşurduk"

"Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerini, Doğu Anadolu'da yapmak istediği Medresetü'z-Zehra (İslâm Üniversitesi) zamanından duymuştum. Zaten o zaman şöhreti büyük, her yerde bilinir ve tanınırdı. Fakat ilk görüşmemiz Eyüp'teki Sokullu Medresesinde oldu. O zaman Şeyh Şefik Efendi vardı. Büyük bir adamdı. Esasen benim bir dayım vardı. Seyyid Tahâ Efendi. Uzun zaman Van Mebusluğu yaptı. Üstad ile o birbirlerini çok severlerdi. Bu sebeple bir ay mütemadiyen geldi ve bizde beraber yatarlardı. Bir ay Sokullu Medresesinde oturduk. Sonra İdrisî Köşkünde oturmaya başladık. Çok müzeyyen, ahşap, şenlikli bir şeydi. Tâ Çamlıca'ya kadar her yeri görürdü. Aslı Yavuz Sultan Selim zamanında yapılmış, III. Sultan Selim de bu binayı tamir ettirmiştir. Uzun zaman bu köşkte kaldı. Bilahare aşağıda, türbenin yanındaki odada kaldı.

"Daha sonra Dâr-ül-Hikmet'ül-İslâmiye azası olduğu zamanlar, Reşadiye Otelinde kaldı. Sonra Vezneciler'de bir eve geçti. Biz kendisiyle ya Beyazıt Cami-i Şerifinde veya Şehzadebaşında çayhanede buluşurduk.

Uzun birader

"Eyüp'te iken şöyle bir hatıramız oldu: Eyüp meydanındaki yoğurtçudan yoğurt alırdı. '**Merhaba yoğurtçu efendi**' derdi.

"Hiç unutmam. Örme bir kesesi vardı, onu çıkarır parasını verirdi. Yoğurdu alıp yukarıya çıkarken, köpekler peşimize düşerdi. Köpeklere '**Pist birader, pist birader**' derdi. Bir gün, ben, '*Üstad'ım; o birader, ben birader. Böyle olur mu?*' dedim. O da: '**Sen uzun biradersin**' dedi.

"Otuz yıl sonra **1952**'de Sirkeci'de Akşehir Palas Otelinde ziyaretine Eşref Edip Beyle gittiğimizde, beni bu nam ile yine tanıdı. '**Ve aleyküm selâm! Uzun birader**' dedi.

"Şimdiki Sultan Selim Camiinde imam Ali Rıza Sağman Bey vardı. Son zamanlarda Sultan Selim'li Hafız Ali diye tanınırdı. Onu çok severdi ve önünde otururdu.

'Hafız oku oku, bizim vaaz u nasihatlerimiz, para etmez. Sizin okuyuşunuz belki bu milleti islâh eder.' derdi.

Çamlıca'ya çok giderdik

"Üstad Bediüzzaman'la Çamlıca'ya çok giderdik. O zamanlar Yusuf İzzeddin Paşa Köşkünde kalırdı. Bir kuyu kenarına oturur sohbette bulunurduk.

"Üstad'ın ekser vakti, Eşref Edip Beyin yanında geçirdi. M. Akif Bey de gelirdi.

Hutuvat-ı Sitte'yi dağıtırdım

"İstanbul, İngilizlerin işgalindeyken Üstad'ın biraderzâdesi Abdurrahman'la beraber Hutuvat-ı Sitte'yi dağıtırdım. Nerede içimize güven ve emniyet hissi veren bir kişi çıksa ona verirdik. Bu tarzı da ben tavsiye ettim. Çünkü tuhaftır. Amerikalıların bir neşir yurdu vardı. '*Rabilhous*' diye. Kitab-ı Mukaddes'i basıyorlardı. Orada bir Ermeni vardı. Ben onu görünce selâm verir ve halini sorardım. O beni gözüne kestirmiş. İncil'den ufak risaleler yaptırmışlar. Küçük kitapçıklar halinde, bana bunlardan 5-10 tane verir. "*Tevzi eder misin?*" derdi. Biz de alır, götürür ve yakardık.

"Ben bunu Üstad'a söyledim. '*Siz müsaade edin böyle yapalım*' dedim. '**Peki, Abdurrahman'la bu işi yapın.**' dedi. Kitaplar Vezneciler'de bir çayhanedeydi. İngiliz işgali olmasına rağmen korku diye bir şey bilmiyorduk. Ben Türbe'de bir İngiliz polisini dövmüşümdür. Yerlerine göre bazen yüzlerine tükürüp hemen kaçırdık. Tabii peşimize düşerler. Türk polisi de bize talimat verir. '*Sağa sap*' der, onu sola götürür. Böylece izimizi kaybettirirdik.

Top kamalarını kaçırdık

"Ayrıca top kamalarını alıp, İngiliz toplarını muattal hale getirmek gibi gizli bir çalışma yapardık. Bunun için Sirkeci'de biri kahvehaneden talimatımızı alırdık. Washington Sefareti İmamı Saffet Efendi devamlı burada bir sedirde otururdu. Önüne de bir nargile alır içerdi. Biz yanına gelir elini öperdik. Bu anda o bizim elimize bir kâğıt sıkıştırır ve hemen şu şekilde bağırdı. '*Oğluma bir çay*' derdi.

"O zamanlar bir de '*Mimmim*' grubu mel'unları vardı. Ben ve bazımız onları tanımıyorduk. Bazı tanıyanlar vardı. Onlardan gizli yapıyorduk. Benim vazifem tersaneden top kamalarını alıp, Çarşamba Polis Karakolu yanındaki Kuyulu Kahvehaneye getirmektir. Bu kahvehanenin ön ve arkası bahçe idi. Ben tersaneden kâğıda sarılı olarak top kamaları alırdım. Mevsim de kıştı, benim bir padesüm, yağmurluğum vardı, onun altına koyardım ve elimi de cebime koyup onları tutardım. Sonra Kasımpaşa'dan vapura biner, Fener'e çıkardım. Camcı yokuşundan Çarşamba'ya gelir ve kahvehaneye girerdim. Bazen vapuru kaçırıp bir sonrakine kalırdım. O zaman kahveci: '*Hoş geldin evlât, nerede kaldın?*' derdi. Kahve iki kapılı idi. Arka bahçeye çıkan kapıyı açar, dışarı çıkardık. Bahçede kör bir kuyu vardı. Onun başına getirir ve verirdim. Kamaları o da bir halata sarar ve kuyunun içine koyardı. Sonra beraberce içeri girer, o da tezgâhtara '*Oğluma bir çay verin*' derdi. Çayı içer ve zaten vakit epey ilerlemiş olur ve ben Eyüp'teki evimize giderdim. Diğer taraftan bazı arkadaşlar da Ahırkapı'da silâh çalarlardı.

Eşref Edip'i çok severdi.

"Üstad, Eşref Edip Beyin Sebilürreşad Mecmuasıyla çok yakından ilgilenirdi. Eşref Edip Beyi çok severdi. Hattâ son görüşmemizde Avukat Mihri Helav'a **'Bak, Mihri, Eşref Edip Bey günahlarını affettirdi. İslâma çok hizmet etti. Ya sen ne yapıyorsun?'** dedi. O da *'Dua buyurun, ben de inşaallah bir şeyler yaparım'* dedi.

Sana heykel dikmek için yardım etmedik

"Üstad daha önceden beni Ankara'ya göndermişti. Bilahare kendisi de ısrarla istenince geldi. Orada son olarak kendisini Mustafa Kemal'le istasyonda konuşurken gördüm. Ben yanlarında idim. O zaman Mustafa Kemal'in Sarayburnu'na heykelinin yapılmasını düşünüyorlardı. Buna karşılık ilk olarak Sokulluların adamı olan sarıklı avukatlardan Abdunnâfi Efendi karşı çıktı. İstanbul'dan Ankara'ya telgraflar çekti. *'Hilâfet merkezine heykeller dikilemez'* diye.

"O zaman da Üstad: **'Paşa biz sana heykel dikmen için yardım etmedik.'** dedi. İstasyonda ben duydum. Mustafa Kemal cevap vermedi, yürüdü. Ertesi günü de duyduk ki Üstad Van'a gitmiş.

"Üstad'ı anlayan tek devlet adamı Adnan Beydir. Rahmetli çok anlamıştı. Ama ne yapsın, etrafındakiler ona daha fazla yardım etmesine mani oluyorlardı."

Tevfik Demiroğlu 8 Mayıs 1987'de vefat etti.

(Son Şahitler kitabının, birinci cildinden derlenmiştir...)